

Forfattere: Ine Cecilie Jordalen Norum,
Thor Bjørn Thorkildsen &
Thomas Ustvett
Dato: 19.05.2025

Dreggefiske etter ørret i Mjøsa:

Fangstrapportering 2024

**REGULERINGER OG FISK
I INNLANDET**

E-postadresse:
sfinpost@statsforvalteren.no

Postadresse: Postboks 987
2604 Lillehammer
Besøksadresse: Gudbrandsdalsvegen 186
Lillehammer

Telefon: 61 26 60 00
www.statsforvalteren.no/innlandet
Org.nr. 974 761 645

Som et ledd i overvåkingen av storørretbestandene i Mjøsa samles det årlig inn opplysninger om innsats og fangst fra dreggefiskere. Innsamlingen foretas av prosjektet «Reguleringer og fisk i Innlandet» (nytt navn fra 2022) hos Statsforvalteren i Innlandet, i samarbeid med Statsforvalteren i Oslo og Viken og Mjøsa Felles Fiskerforening. Her følger en oversikt over noen resultater fra 2024-sesongen.

En del fiskere ble tilsendt fangstrapporteringsskjema på papir i forkant av sesongen, slik praksis har vært i tidligere år. Skjemaet var også tilgjengelig til nedlastning på Statsforvalterens nettsider (<https://www.statsforvalteren.no/fisk-i-regulerte-vassdrag>). I tillegg var det for sjetten år på rad tatt i bruk et nettskjema gjennom tjenesten SurveyMonkey (<https://no.surveymonkey.com/>). I 2024 leverte fire fiskere inn fangstrapport via nettskjemaet på SurveyMonkey, mens to oversendte fangstrapport på e-post. De **6 fiskerne** rapporterte inn **126 fisketurer** på til sammen **830,7 timer**. Av de 126 innrapporterte fisketurene i 2024 var det 27 fisketurer uten fangst av ørret. På de resterende 99 turene ble det fanget **196 ørreter**. Det var registrert lengde på 195 av ørretene, og av disse var **97 lik eller større enn 50 cm**.

De siste årene har det vært en markant nedgang i antall rapportører. En lav rapporteringsoppslutning øker sannsynligheten for at rapportørene ikke utgjør et representativt nok utvalg av fiskerne, og har dermed en innvirkning på hvor representative dataene er. I 2022 ble det derfor gjort et søk etter deltager- og/eller resultatlister fra et par av fiskekonkurransene som ble arrangert på Mjøsa. Av 100 konkurransedeltagere som ble undersøkt, var det ingen blant de 6 som hadde levert inn fangstrapport for 2022. I 2023 var det en del flere som rapporterte, da 20 fiskere meldte inn 170 fisketurer på til sammen 1117,7 timer. I 2018 og 2019 var det vesentlige bedre oppslutning, da henholdsvis 65 og 75 rapportører meldte inn en fiskeinnsats på henholdsvis 2563 og 3316 dreggetimer.

Fiskerne ble bedt om å oppgi følgende opplysninger for hver enkelt fisketur, uavhengig av om turen resulterte i fangst eller ikke:

- Dato for fisketur
- Antall timer fiske
- Antall fiskestenger benyttet
- Eventuelle andre merknader

Hvis det ble fanget ørret, ble fiskerne bedt om å oppgi følgende opplysninger om hver enkelt fisk. Det var opplyst om at også ørret under minstemålet skulle registreres.

- Fangststed
- Lengde
- Vekt
- Villfisk eller settefisk (=klipt fettfinne)
- Avlivet eller gjenutsatt
- Eventuelt merkenummer
- Eventuelle andre merknader

Ikke alle innrapporteringene er fullstendige, for eksempel er det oppgitt lengde på de fleste ørretene, men ikke alle har opplysninger om vekt. «N» angir hvor mange ørreter resultatet er basert på.

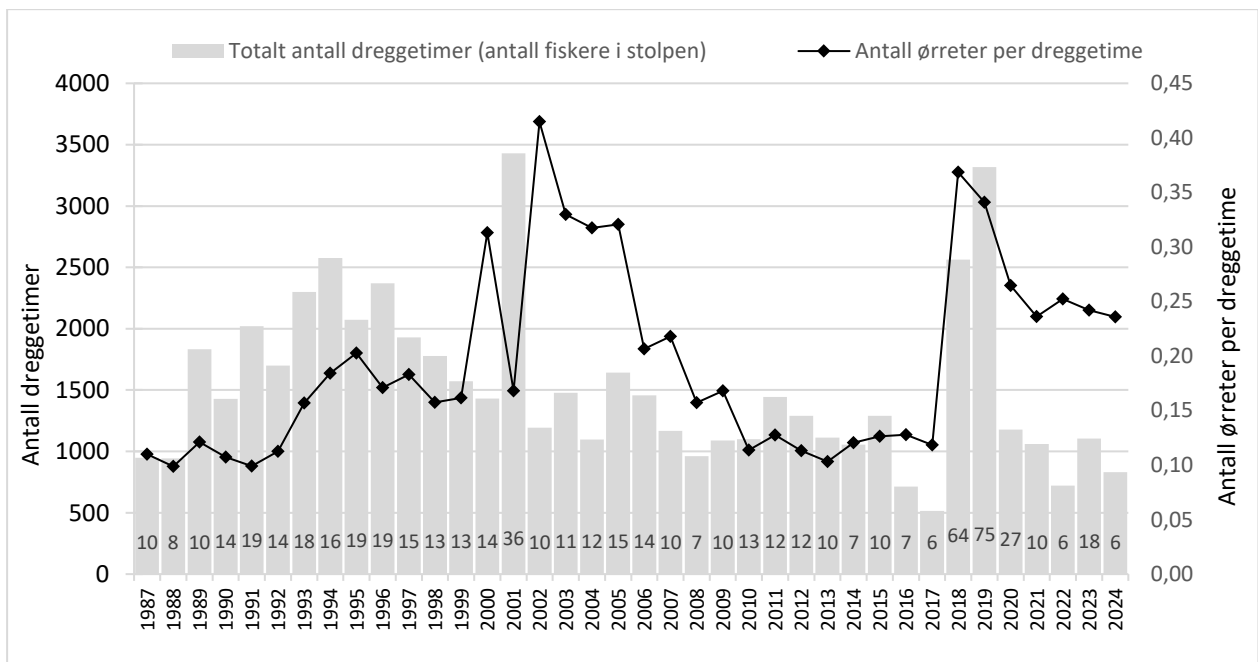

Fangst per innsats

196 ørreter fordelt på 830,7 fisketimer gir en fangst på **0,24 ørret per dreggetime** i 2024. Hver fisker måtte i snitt fiske i rett i overkant av 4 timer for å fange én ørret. Dersom man kun på ser fangst av ørret over minstemålet (86 individer ≥ 50 cm), gir dette en fangst på 0,11 per dreggetime. Mai peker seg ut som måneden med flest ørreter per innsats (Tabell 1).

Tabell 1: Antall fangede ørreter, antall dreggetimer og fangst per innsats (antall ørret per dreggetime) i 2024 fordelt på fiskemåneder. * **Det gjøres oppmerksom på at det er forbudt med dreggefiske i januar–april og i september.**

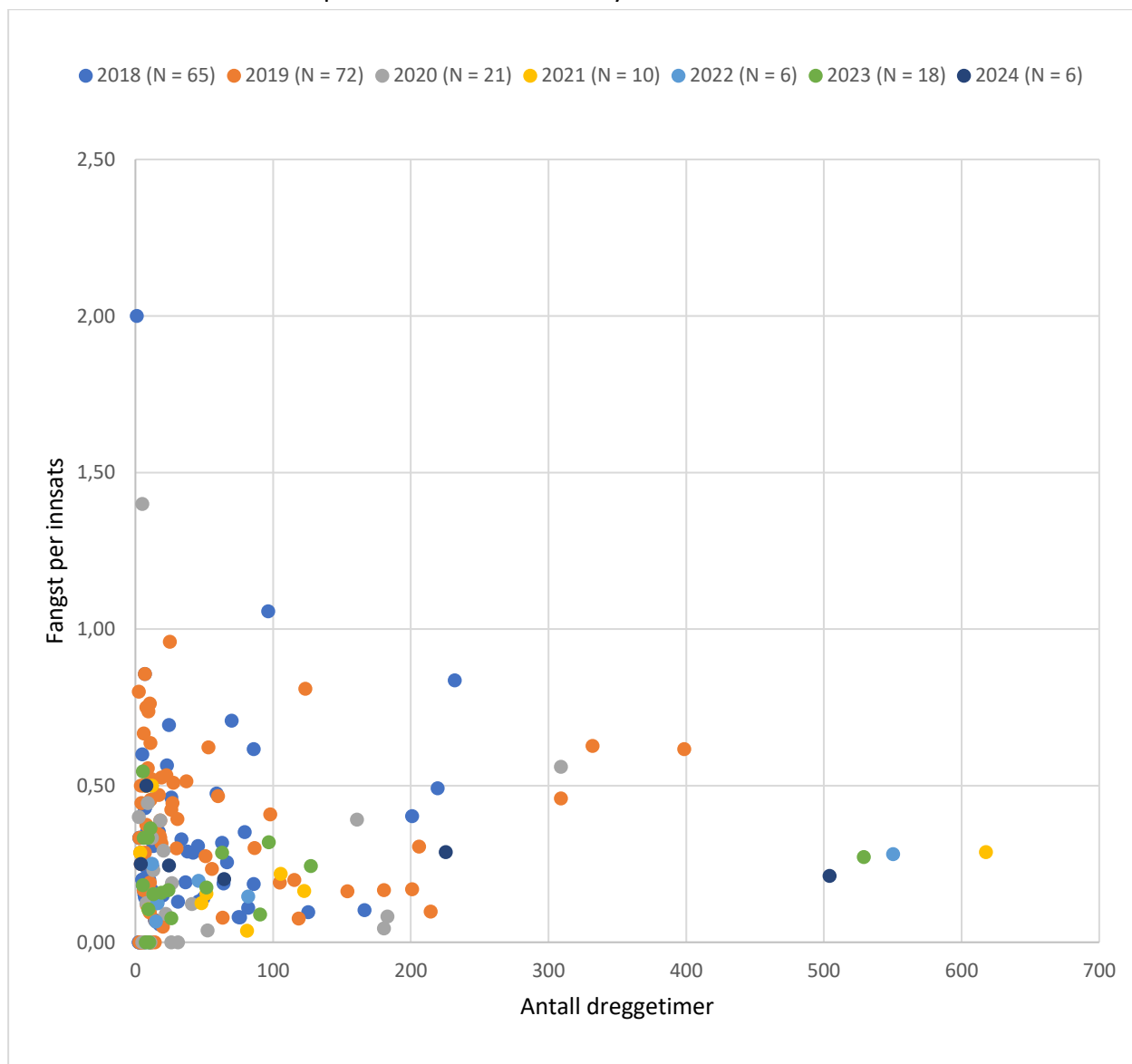
Måned	Antall rapportører	Antall dreggetimer	Antall ørreter
Mai	5	171	52
Juni	4	174	45
Juli	4	123,5	31
August	3	67,7	9
September*	-	-	-
Oktober	4	169	36
November	3	125,5	23
Totalt	6	830,7	196

Figur 1: Utvikling i fangst per innsats i perioden 1987–2024. Søylene angir totalt antall registrerte dreggetimer, og tallene i søylene angir antall rapportører. Data for perioden 1987-1994 er tidligere presentert i Taugbøl & Aas (1992) og Taugbøl (1995).

Figur 2 viser fangst per innsats (antall ørreter delt på fisketimer) fanget av enkeltfiskere på Mjøsa i perioden 2018–2024. Figuren viser svært stor variasjon mellom fiskere i fangst per innsats, noe som påvirkes av en rekke faktorer. Fiskernes kunnskap om Mjøsa, erfaring, bittperioder, tid og sted osv. er noen faktorer som spiller en rolle. For å få en god fangststatistikk er det derfor ikke nok med et høyt antall rapporterte dreggetimer. Det er også viktig med et høyt antall rapportører for at ikke et enkeltfiskere påvirker resultatet for mye.

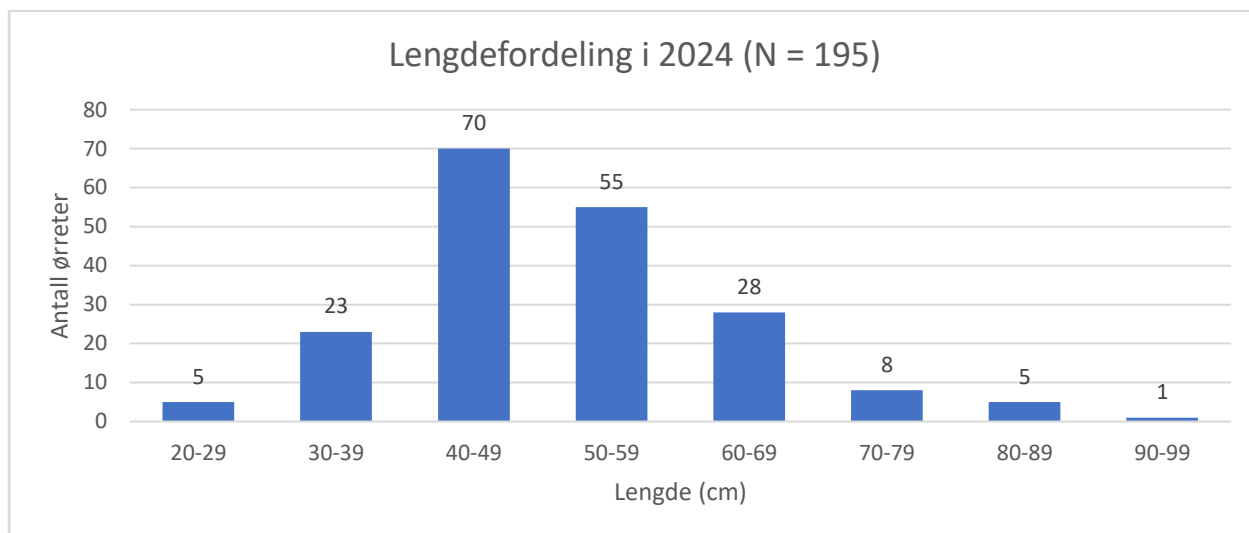

Figur 2: Fangst per innsats for enkeltfiskere på Mjøsa. Dataene er basert på innrapporterte fangster i årene 2018–2024.

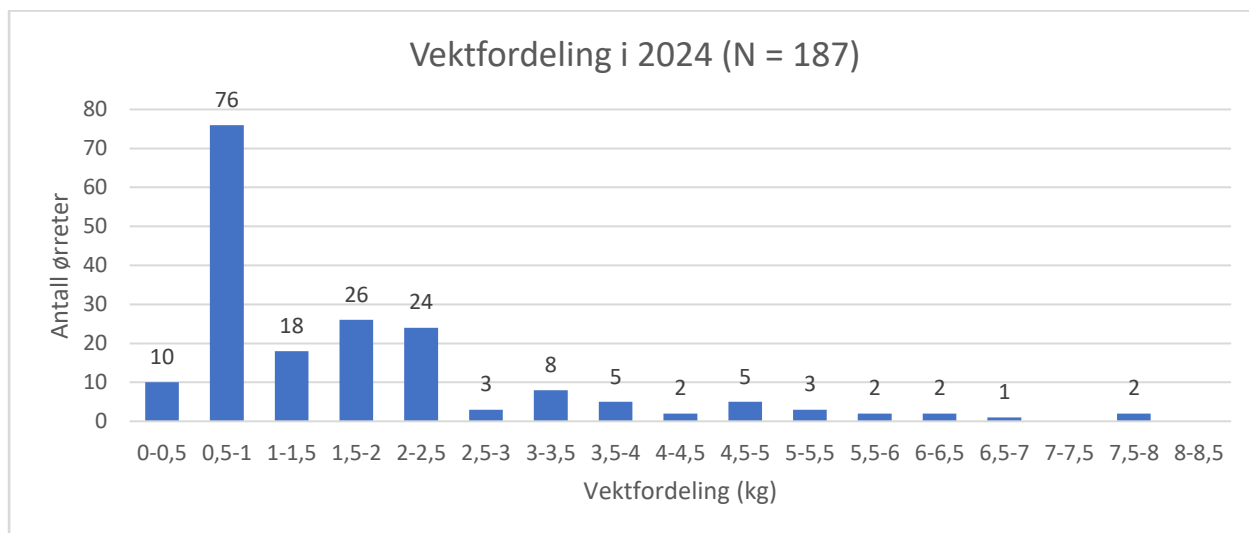
Lengde- og vektfordeling

Ørreter i lengdeintervallet 40–49 cm ($n = 70$) og 50–59 cm ($n = 55$) dominerte blant de innrapporterte ørretene (Figur 3). Gjennomsnittlig lengde var 50,8 cm ($n = 195$), og den korteste og lengste målte ørreten var henholdsvis 20- og 90 cm.

Figur 3: Lengdefordeling for ørret fanget i Mjøsa i 2024.

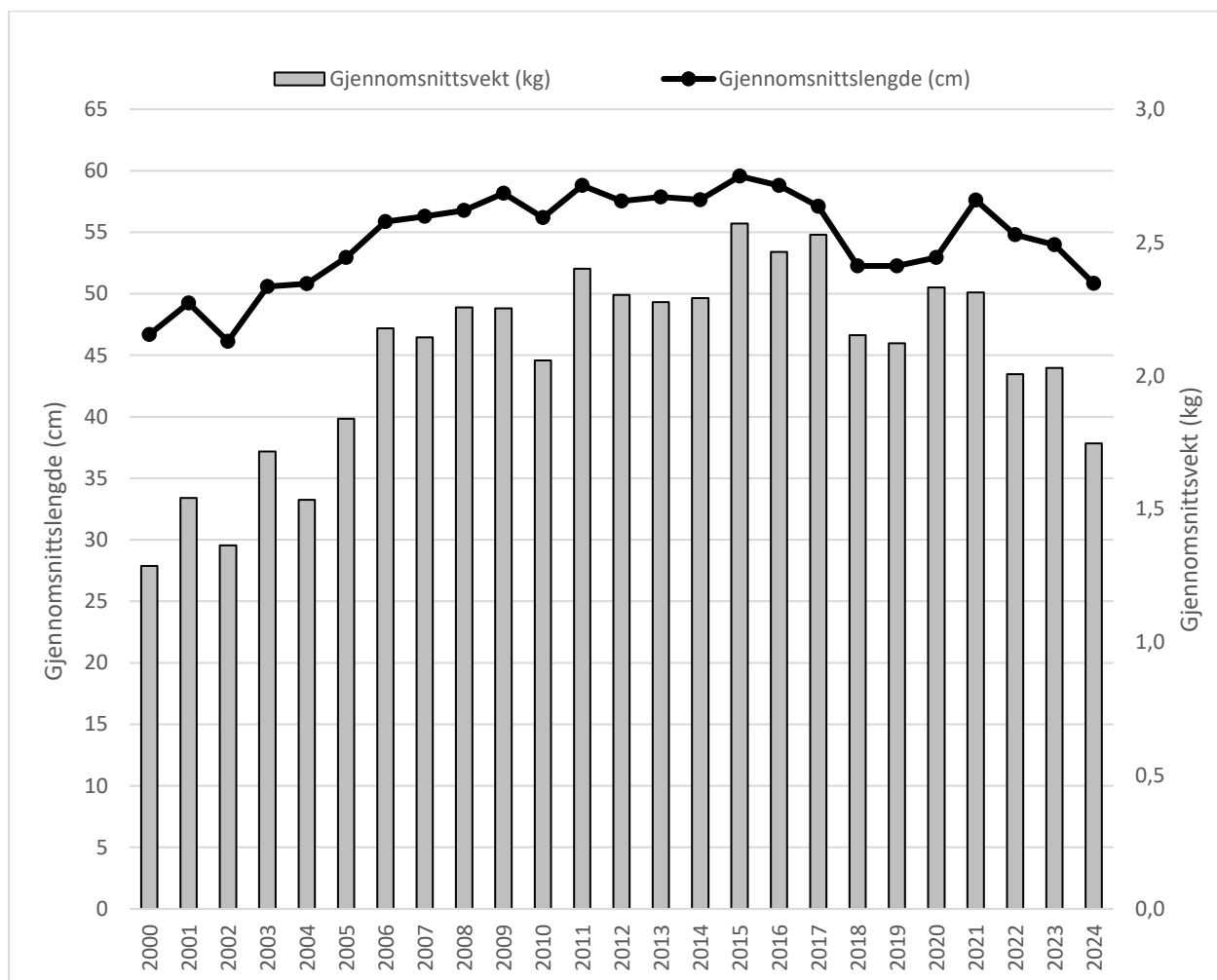
Ser man på vektfordelingen i Figur 4, var det flest ørreter mellom 0,5 og 1 kg ($n = 76$) av de 187 ørretene der vekt var oppgitt. Det var også en del fisk i vektgruppene 1–1,5 kg ($n = 18$), 1,5–2 kg ($n = 26$) og 2–2,5 kg ($n = 24$). Gjennomsnittsvekten var 1,75 kg, og den laveste og høyeste registrerte vekten var på henholdsvis 0,2- og 7,9 kg.

Figur 4: Vektfordeling for ørret fanget i Mjøsa i 2024.

Om man ser på årene 2000–2024, skiller 2015 seg ut som året der de innrapporterte ørretene i gjennomsnitt var størst, både for lengde og vekt (Figur 5 og Tabell 2). Gjennomsnittlig lengde og vekt var henholdsvis 59,6 cm og 2,57 kg dette året. I motsatt ende skiller år 2000 seg ut som året med den minste fisken for denne perioden, der gjennomsnittslengden og -vekten var på 46,7 cm og 1,29 kg. Etter 2015 har snittstørrelsen på de innrapporterte ørretene gått noe ned. Det bemerkes at antall rapportører og innrapporterte ørreter har variert en del i perioden, noe som kan gi utslag på hvor representative er. I Tabell 2, på neste side, ser man antall (N) ørreter beregnet ut ifra gjennomsnittslengde og -vekt samt minste og største registrerte lengde og vekt. Den tyngste ørreten i perioden ble fanget i 2007 – en ørret på 9,54 kg. Flest innrapporterte ørreter ble det i 2019, da det var oppgitt lengde for 1054 ørreter og vekt for 863 ørreter.

Figur 5: Gjennomsnittslengde og -vekt for innrapporterte ørreter fra Mjøsa i årene 2000–2024.

Tabell 2: Gjennomsnittslengde og -vekt for innrapporterte ørreter fra Mjøsa i årene 2000–2024. N viser antall ørreter gjennomsnittstallene er basert på.

År	Lengde				Vekt			
	N	Gj.snitt (cm)	Min (cm)	Maks (cm)	N	Gj.snitt (kg)	Min (kg)	Maks (kg)
2000	380	46,7	21	85	380	1,29	0,40	6,40
2001	472	49,2	15	85	541	1,54	0,10	8,50
2002	483	46,1	20	77	495	1,36	0,30	5,04
2003	484	50,6	20	82	484	1,72	0,40	7,17
2004	337	50,8	21	77	351	1,53	0,10	5,50
2005	489	52,9	25	81	553	1,84	0,10	8,14
2006	264	55,8	25	93	306	2,18	0,70	8,70
2007	234	56,3	38	86	251	2,14	0,65	9,54
2008	138	56,8	39	88	158	2,26	0,60	8,62
2009	178	58,2	41	87	186	2,25	0,64	6,80
2010	152	56,2	40	82	157	2,06	0,64	6,99
2011	178	58,8	38	81	198	2,40	0,56	7,25
2012	138	57,5	37	82	156	2,30	0,46	8,18
2013	119	57,9	39	86	119	2,28	0,58	6,00
2014	161	57,6	38	81	161	2,29	0,58	6,90
2015	171	59,6	42	87	176	2,57	0,71	8,44
2016	88	58,8	40	86	88	2,46	0,54	6,72
2017	64	57,1	44	84	89	2,53	0,84	7,25
2018	936	52,3	22	87	945	2,15	0,30	8,44
2019	1054	52,2	22	93	863	2,12	0,30	7,65
2020	284	52,9	25	85	307	2,33	0,50	7,44
2021	248	57,6	40	85	248	2,31	0,90	7,10
2022	175	54,8	36	86	181	2,01	0,80	6,10
2023	295	54,0	29	87	295	2,03	0,30	8,40
2024	195	50,8	20	90	196	1,75	0,20	7,90
Totalsum	7717	52,8	15	93	7884	1,97	0,10	9,54

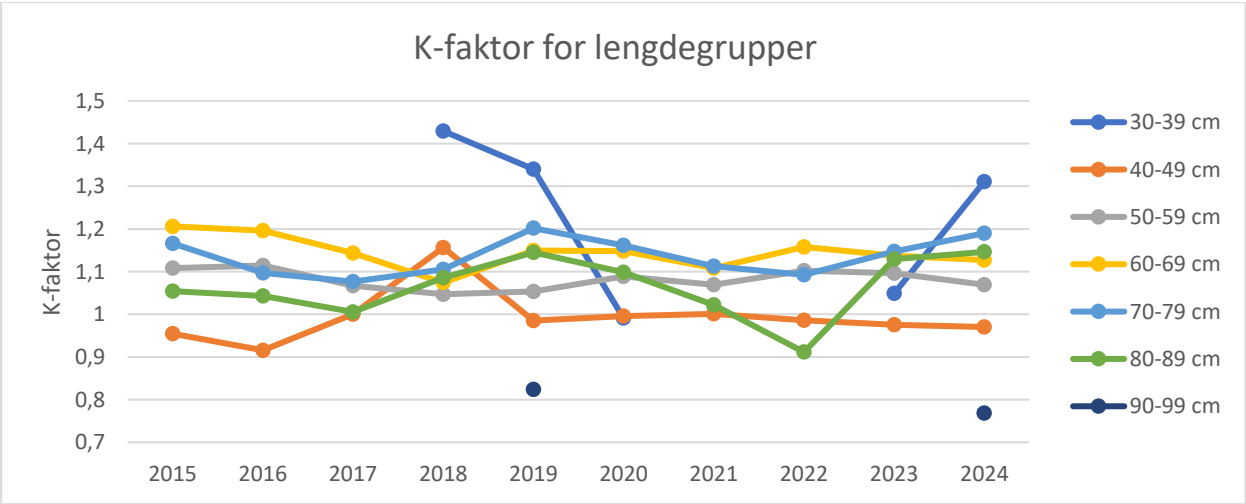

K-faktor

Kondisjonsfaktoren (k-faktor) er et mål på lengde/vekt-forholdet – hvor «feit» fisken er. For ørret regnes ofte k-faktor større enn 1,0–1,05 som god, og større enn 1,15 som svært god. I 2024 var den gjennomsnittlige k-faktoren på 1,08 for de 182 ørretene der både lengde og vekt var korrekt oppgitt (Tabell 3). K-faktoren som ble registrert 2024, er dermed ganske lik gjennomsnittet (1,09) for de siste 10 årene samlet sett (2015–2024). For ørret over 50 cm (n = 86) var k-faktoren 1,10, og for ørret under 50 cm (n = 86) var den 1,03. Det er sannsynlig at en del av ørretene, og særlig de minste ørretene, ikke har blitt målt nøyaktig fordi fokuset har vært på rask gjenutsetting. Dette kan være en forklaring på den høye k-faktoren man ser på ørretene i lengdegruppen 30-39 cm i 2018, 2019 og 2024.

Tabell 3: Gjennomsnittlig k-faktor for ulike lengdegrupper av innrapporterte ørreter fra Mjøsa i 2015–2024. N er antall ørreter gjennomsnittet er beregnet ut ifra. En svært høy- eller svært lav k-faktor skyldes trolig feilregistreringer/anslag av lengde og/eller vekt, særlig for de minste individene.

År	Gjennomsnittlig k-faktor for lengdegrupper (cm)							Totalt
	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	
2015		0,95 (5)	1,11 (98)	1,21 (42)	1,17 (19)	1,05 (7)		1,13(N = 171)
2016		0,92 (8)	1,11 (48)	1,2 (17)	1,1 (8)	1,04 (7)		1,1(N = 88)
2017		1 (5)	1,07 (29)	1,14 (13)	1,08 (6)	1,01 (3)		1,08(N = 56)
2018	1,43 (21)	1,16 (83)	1,05 (255)	1,07 (110)	1,11 (36)	1,09 (19)		1,09(N = 524)
2019	1,34 (20)	0,98 (108)	1,05 (230)	1,15 (119)	1,2 (49)	1,14 (21)	0,82 (2)	1,09(N = 549)
2020	0,99 (2)	1 (32)	1,09 (56)	1,15 (20)	1,16 (20)	1,1 (3)		1,08(N = 133)
2021		1 (48)	1,07 (100)	1,11 (51)	1,11 (32)	1,02 (6)		1,07(N = 237)
2022		0,99 (62)	1,1 (61)	1,16 (29)	1,09 (16)	0,91 (3)		1,07(N = 171)
2023	1,05 (19)	0,98 (87)	1,1 (79)	1,14 (49)	1,15 (29)	1,13 (9)		1,07(N = 272)
2024	1,31 (22)	0,97 (67)	1,07 (52)	1,11 (27)	1,19 (8)	1,15 (5)	0,77 (1)	1,08(N = 182)
2015-2024	1,28 (84)	1,01 (505)	1,07 (1008)	1,13 (477)	1,14 (223)	1,09 (83)	0,81 (3)	1,09(N = 2383)

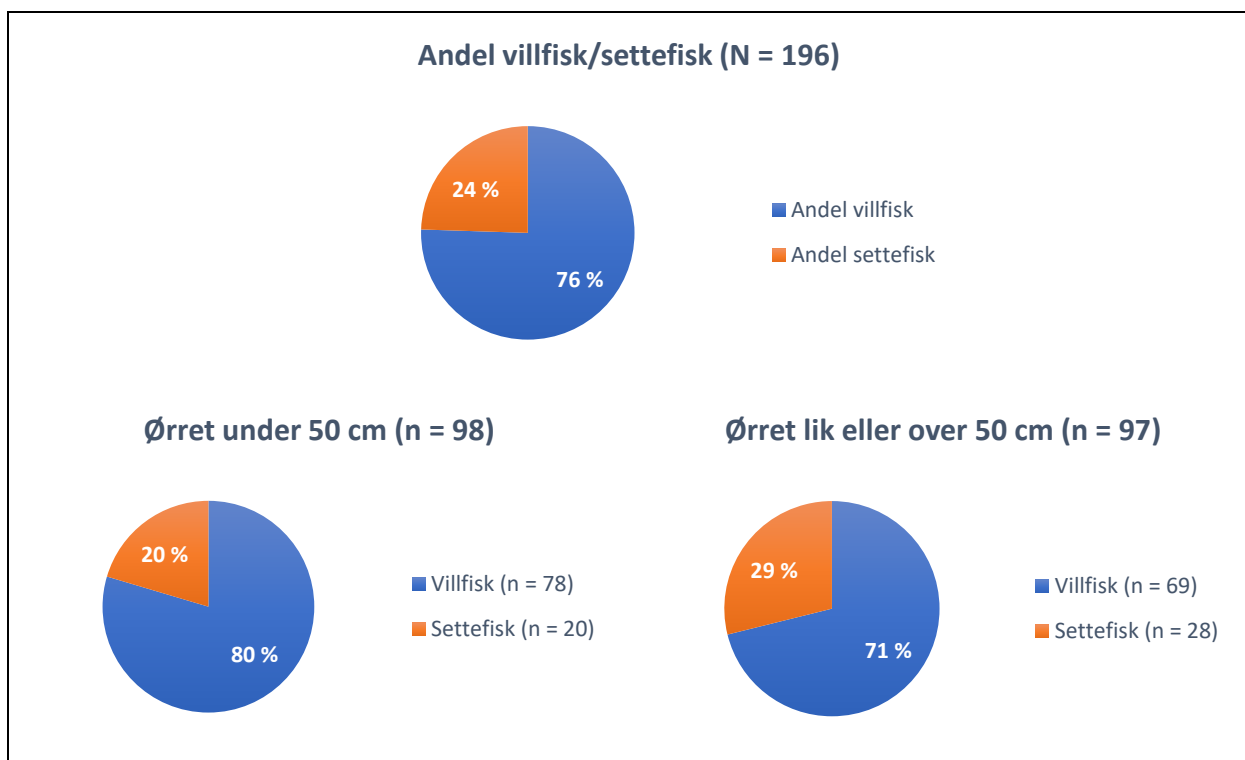

Figur 6: Gjennomsnittlig k-faktor for ulike lengdegrupper av ørret fanget i Mjøsa i 2015–2024. Svært høy- eller svært lav k-faktor skyldes trolig feilregistreringer av lengde og/eller vekt.

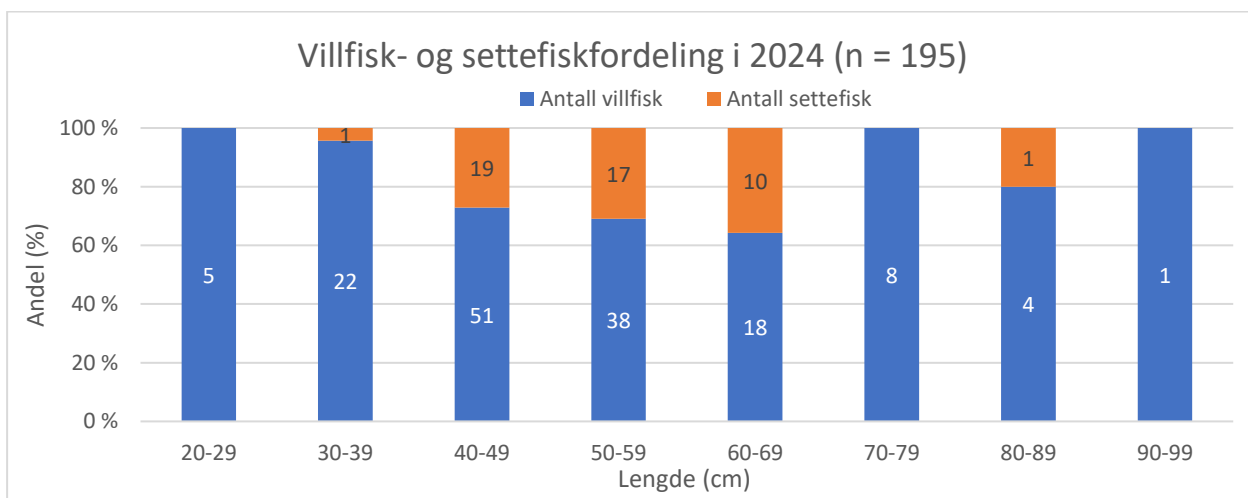

Villfisk- /settefiskandel

I 2024 var andelen villfisk (intakt fettfinne) og settefisk (fettfinneklippet) på henholdsvis 76 % og 24 % for de innrapporterte ørretene (n = 196) (Figur 7). Settefiskandelen (20 %) var lavest for fisk under 50 cm, men noe høyere, 29 %, for ørreter over 50 cm (Figur 7). Dersom man ser på ulike lengdegrupper, var det flest settefisk i lengdegruppene 40–49 cm og 50–59 cm (Figur 8).

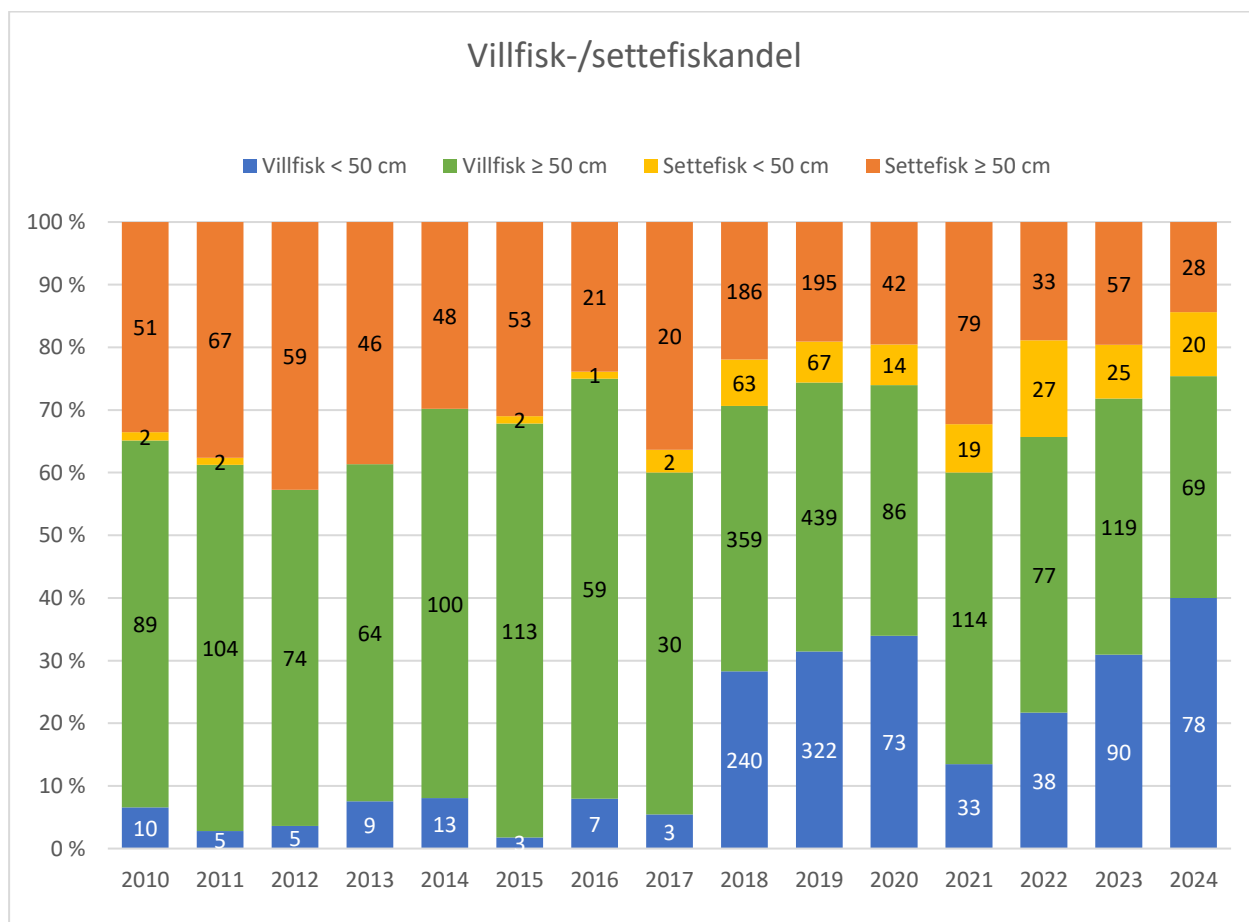
Figur 7: Kakediagrammene viser fordelingen av villfisk (blå) og settefisk (oransje) av innrapporterte ørreter fra dreggefiske i 2024. Øverste kakediagram viser fordelingen av alle individer, nederst til venstre ser man fordelingen blant ørreter mindre enn 50 cm og til høyre ser man fordelingen av ørreter større eller lik 50 cm.

Figur 8: Fordeling villfisk/settefisk for ulike lengdegrupper av ørret fanget i Mjøsa i 2024. Tall i søylene angir antall fisk.

Villfisk-/settefiskandelen har variert en del gjennom årene, herunder fordelingen av ørreter under 50 cm og større eller lik 50 cm. I perioden 2010–2024 var det flest settefisk i 2017 og 2021, med en total settefiskandel på 40 % for begge år (Figur 9 og Tabell 4). Det var flest innrapporterte ørreter i 2018 og 2019. De siste fire årene har villfiskandelen blant de innrapporterte fangstene økt en del, der ørret under 50 cm står for en del av denne økningen. Antall fiskere og rapportører har vært betydelig lavere de siste fire sesongene. Færre rapportører og fisk medfører en fare for at dataene ikke blir like representative.

Figur 9: Fordeling av villfisk og settefisk der tallet i søylene indikerer antall ørreter. Villfisk mindre enn 50 cm (blå), villfisk større eller lik 50 cm (grønn), settefisk mindre enn 50 cm (gul) og settefisk større eller lik 50 cm (oransje).

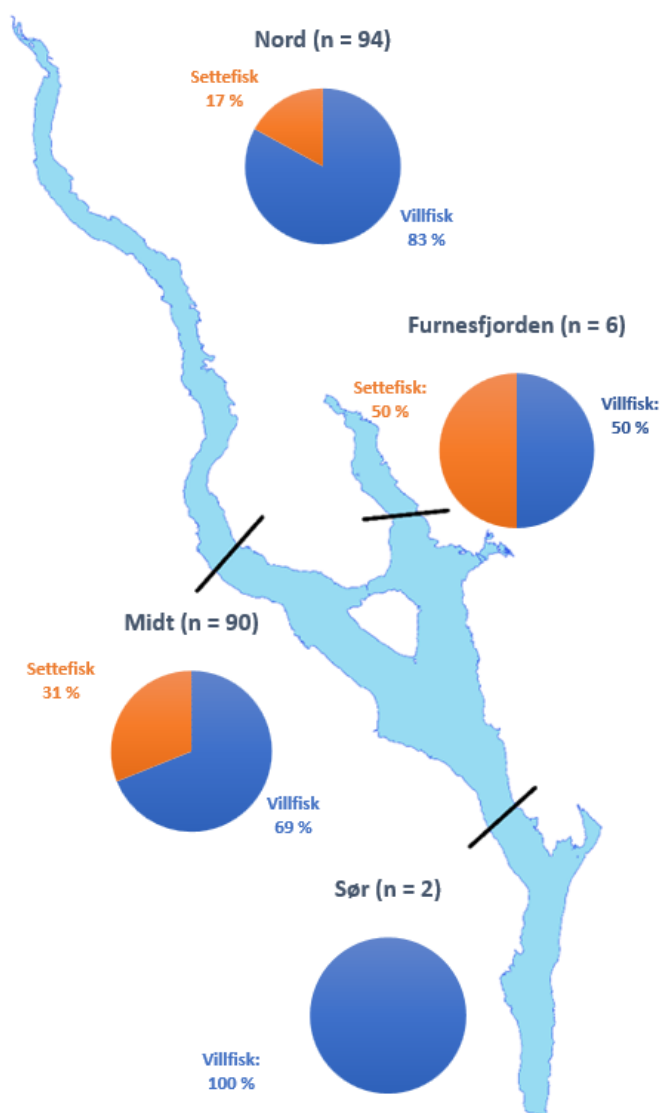
Tabell 4: Fordeling av villfisk og settefisk mindre enn 50 cm og større eller lik 50 cm. N = antall ørreter og % viser andel av den respektive gruppen i registreringsåret.

År	Villfisk				Settefisk			
	N < 50 cm	% < 50 cm	N ≥ 50 cm	% ≥ 50 cm	N < 50 cm	% < 50 cm	N ≥ 50 cm	% ≥ 50 cm
2010	10	7 %	89	59 %	2	1 %	51	34 %
2011	5	3 %	104	58 %	2	1 %	67	38 %
2012	5	4 %	74	54 %		0 %	59	43 %
2013	9	8 %	64	54 %		0 %	46	39 %
2014	13	8 %	100	62 %		0 %	48	30 %
2015	3	2 %	113	66 %	2	1 %	53	31 %
2016	7	8 %	59	67 %	1	1 %	21	24 %
2017	3	5 %	30	55 %	2	4 %	20	36 %
2018	240	28 %	359	42 %	63	7 %	186	22 %
2019	322	31 %	439	43 %	67	7 %	195	19 %
2020	73	34 %	86	40 %	14	7 %	42	20 %
2021	33	13 %	116	47 %	19	8 %	79	32 %
2022	38	22 %	77	44 %	27	15 %	33	19 %
2023	90	31 %	119	41 %	25	9 %	57	20 %
2024	77	42 %	62	34 %	19	10 %	24	13 %
Totalt	928	23 %	1891	47 %	243	6 %	981	24 %

Blant de innrapporterte fangstene, der fangststed er oppgitt, var villfisk-/settefiskandelen noe ulik med tanke på hvor i Mjøsa de var fanget i 2024. Fangstene er derfor grovfordelt på fire soner i Mjøsa: «Nord», «Midt», «Sør» og «Furnesfjorden». (Figur 10). Grensen mellom «Nord» og «Midt» er satt ved kommunegrensen mellom Gjøvik og Østre Toten. Grensen mellom «Midt» og «Sør» er satt ved kommunegrensen mellom Østre Toten og Eidsvoll. For «Furnesfjorden» er grensen satt mellom Snippsandodden og kalkbrenneriet, slik som i forskriften om fiske i Mjøsa.

Høyest andel villfisk ble registrert i den sørlige delen (100 %), men det bemerkes at det kun var 2 ørreter som ble registrert fanget her. Lavest villfiskandel ble registrert i Furnesfjorden (50 %), men også her var det registrert få ørreter (6 stk.) Skillet mellom «nord» og «midt» er mer interessant, da antall registrerte ørreter var ganske likt, henholdsvis 94 og 90. I den nordlige delen var villfiskandelen (83 %) betraktelig høyere enn i den midtre delen (69 %).

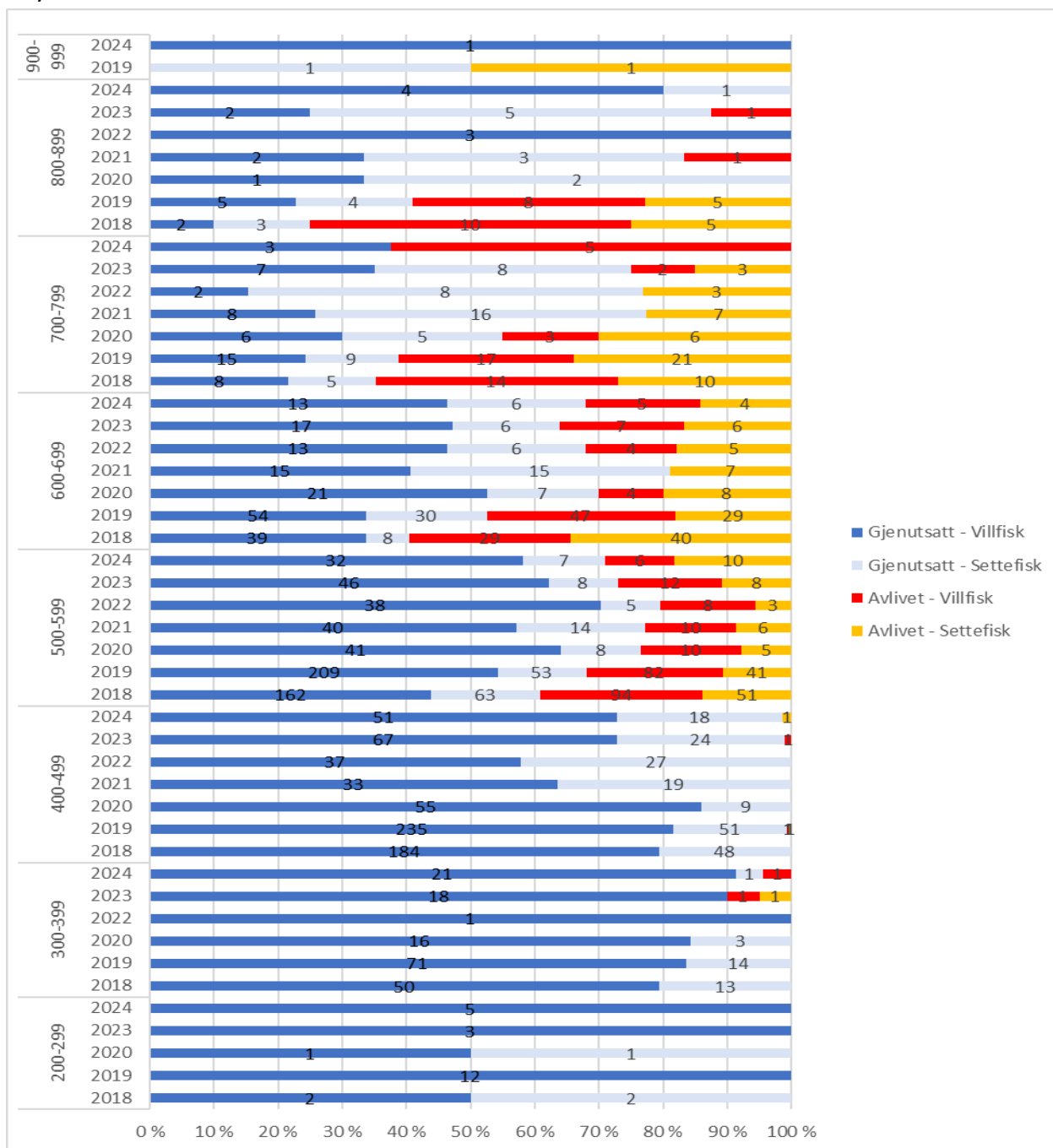

Figur 10: Fordeling villfisk/settefisk i ulike deler av Mjøsa i 2024.

Gjenutsetting

Minstemålet for ørret i Mjøsa er 50 cm, og all ørret av mindre lengde skal straks, levende eller død, settes ut igjen. Hvis man ser bort fra ørret under 50 cm, så har den høyeste andelen av utsatt ørret vært i lengdegruppen 80-89 cm de siste fire sesongene (Figur 11). Her må det tas i betraktning at det er snakk om ganske få individer. Ørreter i lengdegruppen 50-59 cm er det det fanges flest av, og det bemerkes at gjenutsettingsandelen for denne lengdegruppen er ganske høy.

Figur 11: Fordeling av gjenutsatt og avlivet fisk i ulike lengdegrupper, her oppgitt i millimeter, for perioden 2018-2024. Tallene i søylene angir antall villfisk og settefisk

Referanser

Taugbøl, T. 1995. operasjon Mjøsørret - sluttrapport. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport 9/1995

Taugbøl, T. og P. Aass 1992. Ørretfiske i Mjøsa: Fangstrapportering 1977-1991. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport 11/1992.